

A black and white aerial photograph of Budapest, Hungary. The Danube River flows through the center of the city. The Chain Bridge is visible in the foreground. The Buda Castle is situated on a hill in the background. The city is densely packed with buildings, and the Danube River is visible on the left side of the image.

Programozás 10. előadás

Tartalom

- Programtranszformációk
- Hatékony algoritmikus technikák
 - Segédösszegek számítása
 - Ablakozás (2-féleképpen)
 - Változásfigyelés
 - Intervallum-manipulációk (3-féleképpen)
- Rekurzió
 - Rekurzió és iteráció
 - Programozási tételek rekurzívan

Programtranszformációk

Programtranszformáció: Az algoritmus ekvivalens átalakítása, melynek célja

- hatékonyabbra írás
- egyszerűsítés
- megvalósíthatóság

Programtranszformációk

Egyszerűsítés, hatékonyabbra írás:

Az origótól legmesszebb levő p_{Max} pont ($p_{1..N} \in \text{Pont}^N$, $\text{Pont} = X \times Y$)

Max:=1; maxÉrt:= gyök (p[1].x ² +p[1].y ²)	
i=2..N	
gyök (p[i].x ² +p[i].y ²) > maxÉrt	
Max:=i	—
maxÉrt:= gyök (p[i].x ² +p[i].y ²)	

Változó
i: Egész
maxÉrt: Valós

A **négyzetgyök** monoton függvény, emiatt a maximum meghatározásához nem szükséges.

Programtranszformációk

Egyszerűsítés, hatékonyabbra írás:

Az origótól legmesszebb levő p_{Max} pont ($p_{1..N} \in \text{Pont}^N$, $\text{Pont} = X \times Y$)

Max:=1; maxÉrt:=p[1].x ² +p[1].y ²	
i=2..N	
i	$p[i].x^2 + p[i].y^2 > \text{maxÉrt}$
	Max:=i
	maxÉrt:= $p[i].x^2 + p[i].y^2$
N	

Változó
i: Egész
maxÉrt: Valós

Itt még **ugyanazt** a képletet többször számítjuk ki (a ciklusban).

Programtranszformációk

Többszörös kiszámítás elkerülése:

Az origótól legmesszebb levő p_{Max} pont ($p_{1..N} \in \text{Pont}^N$, $\text{Pont} = X \times Y$)

Max:=1; maxÉrt:= $p[1].x^2 + p[1].y^2$								
i=2..N								
$\text{táv} := p[i].x^2 + p[i].y^2$								
<table border="1"> <tr> <td colspan="2">$\text{táv} > \text{maxÉrt}$</td></tr> <tr> <td>I</td><td>N</td></tr> <tr> <td>Max:=i</td><td rowspan="2">—</td></tr> <tr> <td>maxÉrt:=táv</td></tr> </table>		$\text{táv} > \text{maxÉrt}$		I	N	Max:=i	—	maxÉrt:= táv
$\text{táv} > \text{maxÉrt}$								
I	N							
Max:=i	—							
maxÉrt:= táv								

Változó
i:Egész
maxÉrt,
 táv :Valós

Párhuzamos értékadás kifejtése:

$$a,b,c:=f(x),g(x),h(x)$$

Egymás utáni kiszámításra bontható, ha az összefüggés körmentes:

$$a:=f(x); b:=g(x); c:=h(x)$$

Programtranszformációk

Párhuzamos értékadás kifejtése:

$$a, b, c := b, c, a$$

segédváltozóval egymás utáni kiszámításra bontható, ha az összefüggés kört tartalmaz:

$$\text{segéd} := a; a := b; b := c; c := \text{segéd}$$

Változó

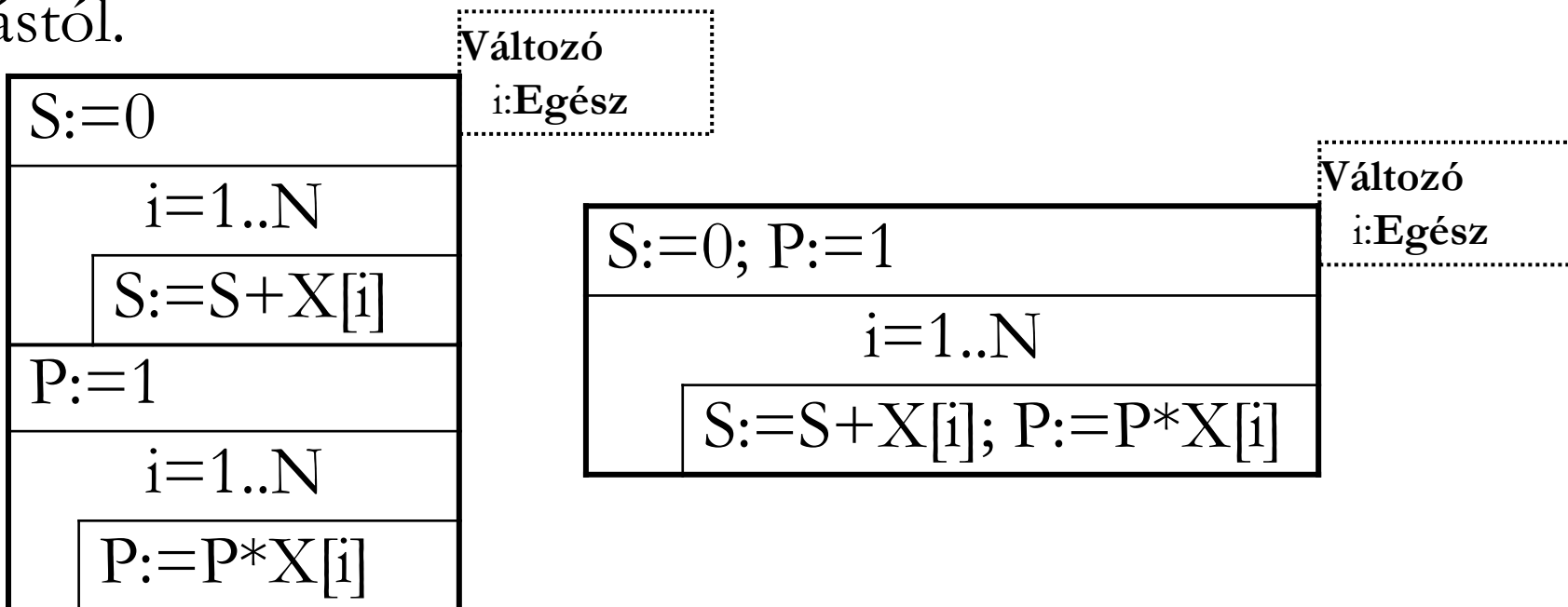
$\text{segéd} : \text{TH}$

Programtranszformációk

Ciklusok összevonása:

Azonos lépésszámú ciklusok összevonhatóak, ha függetlenek egymástól.

Programtranszformációk

Elágazások összevonása:

Azonos feltételű elágazások összevonhatóak, ha függetlenek egymástól.

a > b	
I	N
Max:=a	Max:=b
a > b	
I	N
Min:=b	Min:=a

a > b	
I	N
Max:=a	Max:=b
Min:=b	Min:=a

Függetlenek, ha az 1. feltétel egyik ágán sem változik meg sem az 'a', sem a 'b' változó (kifejezés). Gondolja meg: mikor nem független a két elágazás, ha 'feltétel(a,b)' függvény a közös feltétel?

Programtranszformációk

Elágazások összevonása:

Kizáró feltételű, teljes (egyágú) elágazások is összevonhatók, ha függetlenek egymástól.

$a > b$	
I	N
Max:=a	—
$a \leq b$	
I	N
Max:=b	—

$a > b$	
I	N
Max:=a	Max:=b

Programtranszformációk

Ciklusok és elágazások összevonása:

Azonos lépésszámú ciklusok, bennük kizáró feltételű elágazásokkal is összevonhatók, ha függetlenek egymástól.

max:=1; min:=1	
i=2..N	
$\swarrow X[\text{max}] < X[i]$	$\swarrow X[\text{min}] > X[i]$
max:=i	min:=i

Változó
i:E

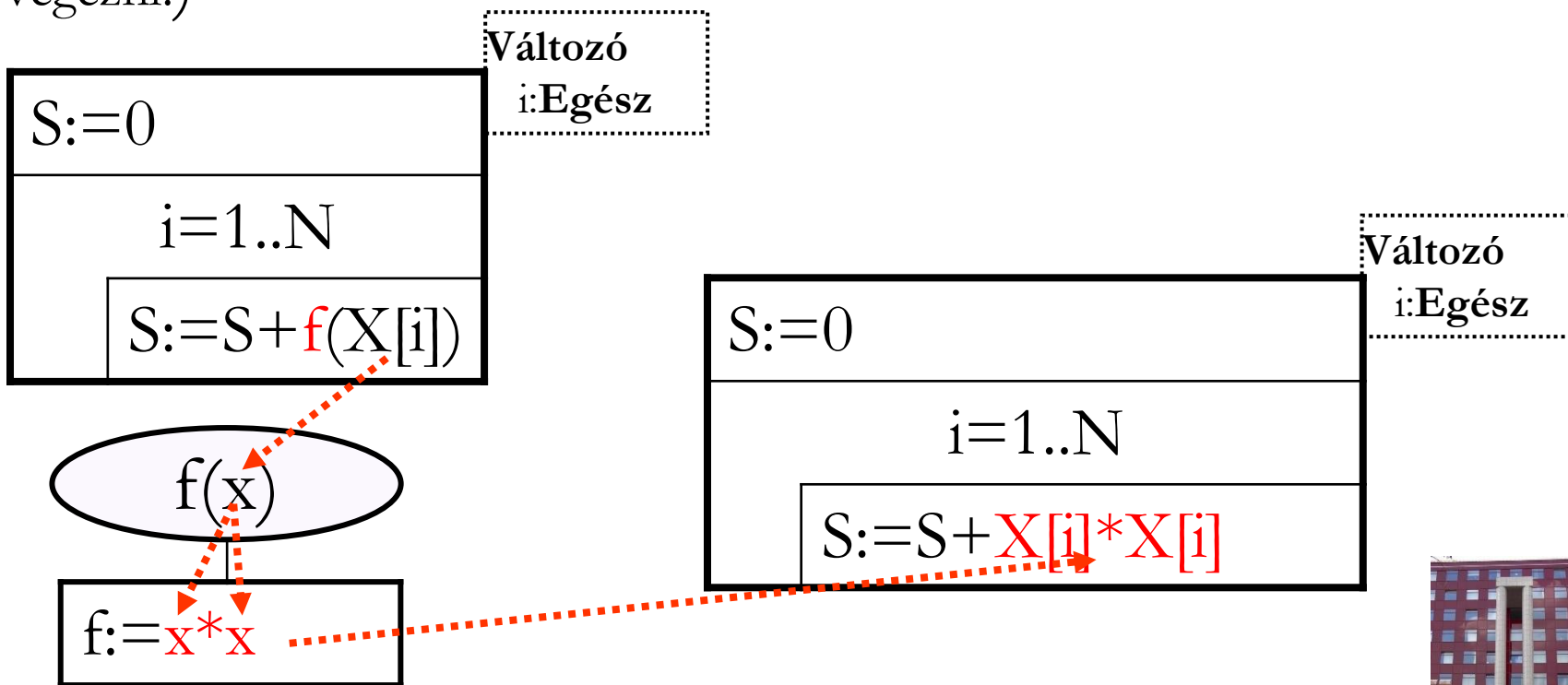
max:=1	
i=2..N	
$\swarrow X[\text{max}] < X[i]$	\swarrow
max:=i	—
min:=1	
i=2..N	
$\swarrow X[\text{min}] > X[i]$	\swarrow
min:=i	—

Programtranszformációk

Függvény behelyettesítése:

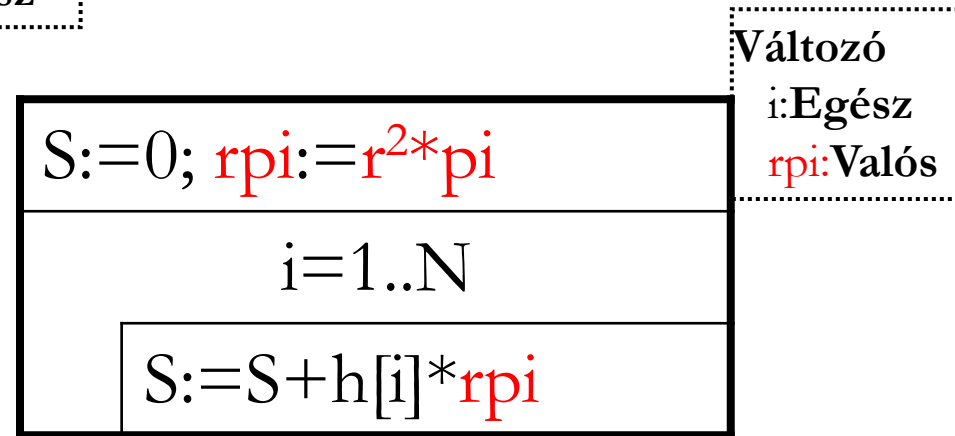
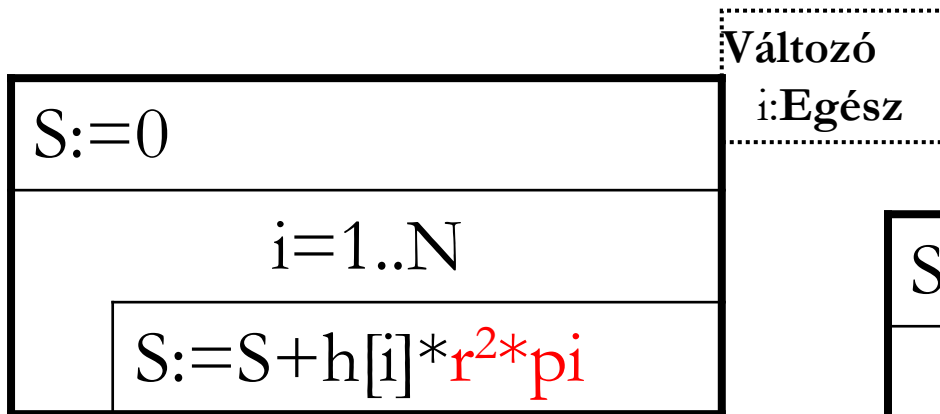
Függvényhívás helyére egy (egyszerű) függvény képlete (a függvény törzse) behelyettesíthető. (C++ fordítók ilyen optimalizálást el tudnak végezni.)

Programtranszformációk

Utasítás kiemelése ciklusból:

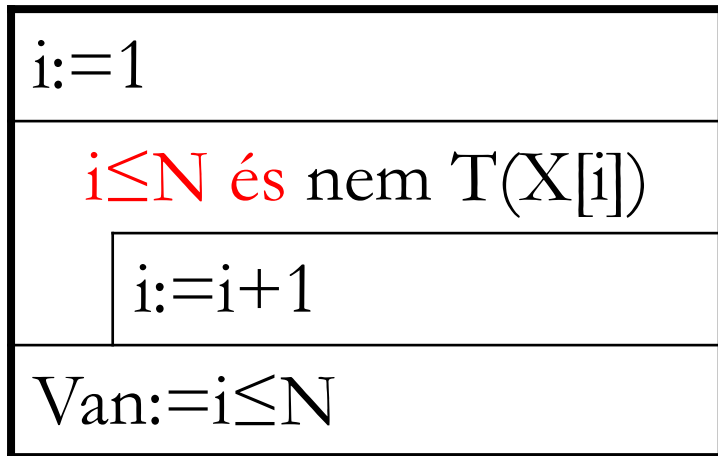
A ciklus magjából a ciklustól független utasítások kiemelhetők.
(C++ fordítók ilyen optimalizálást el tudnak végezni.)

Programtranszformációk

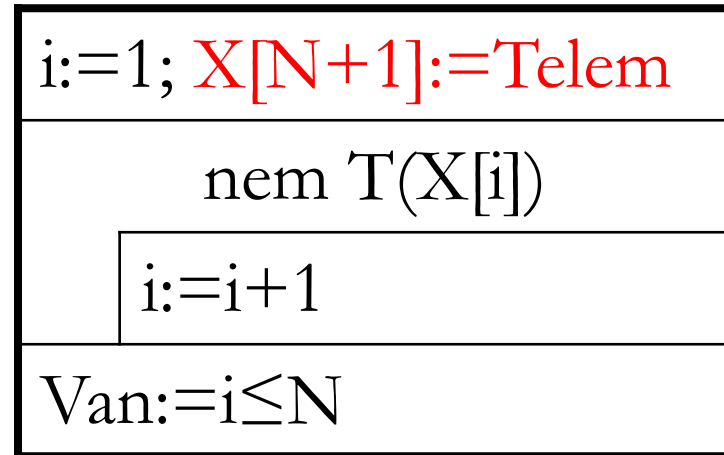
„Keresés, eldöntés \rightarrow kiválasztás” transzformáció:

A vizsgálandó sorozat végére helyezzünk egy T tulajdonságú elemet ($=\text{Telem}$) \rightarrow biztosan találunk ilyen!

Változó

$i:\text{Egész}$

Változó

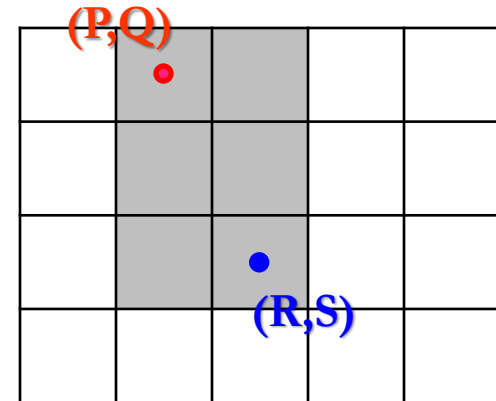
$i:\text{Egész}$

Segédösszegek

Egy földműves egy téglalap alakú területet szeretne vásárolni egy $N \times M$ -es téglalap alakú földterületen. Tudja minden megvásárolható földdarabról, hogy azt megművelve mennyi lenne a haszna vagy a vesztesége.

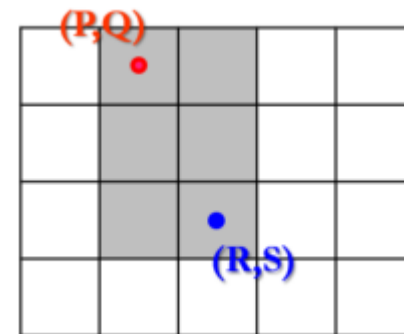
Adjuk meg azt a téglalapot, amelyen a legnagyobb haszon érhető el!

Segédösszegek

- Bemenet: $N, M \in \mathbb{N}$, $T_{1..N, 1..M} \in \mathbb{Z}^{N \times M}$
- Kimenet: $P, Q, R, S \in \mathbb{N}$
- Előfeltétel: –
- Utófeltétel: $1 \leq P \leq R \leq N$ és $1 \leq Q \leq S \leq M$ és
 $\forall i, j, k, l \ (1 \leq i \leq k \leq N, 1 \leq j \leq l \leq M): \text{érték}(P, Q, R, S) \geq \text{érték}(i, j, k, l)$
- Definíció: érték: $\mathbb{N}^4 \rightarrow \mathbb{Z}$

$$\text{érték}(a, b, c, d) = \sum_{s=a}^c \sum_{o=b}^d T_{s, o}$$

Most ciklust kellene írni i-re, j-re, k-ra, l-re, s-re és o-ra, azaz 6 ciklus lenne egymás belsejében. **Ez sok!**

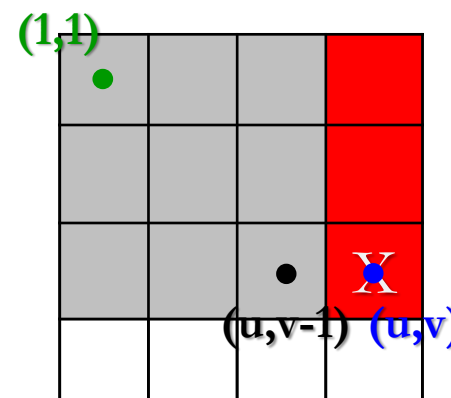
Segédösszegek

- Az érték függvény újradefiniálása:

Próbáljunk valami részcejt kitűzni:

számoljuk ki az **(1,1) bal felső**, **(u,v) jobb alsó**
sarkú téglalapok értékét!

$X =$ szürke téglalap értéke +
piros téglalap **összege**

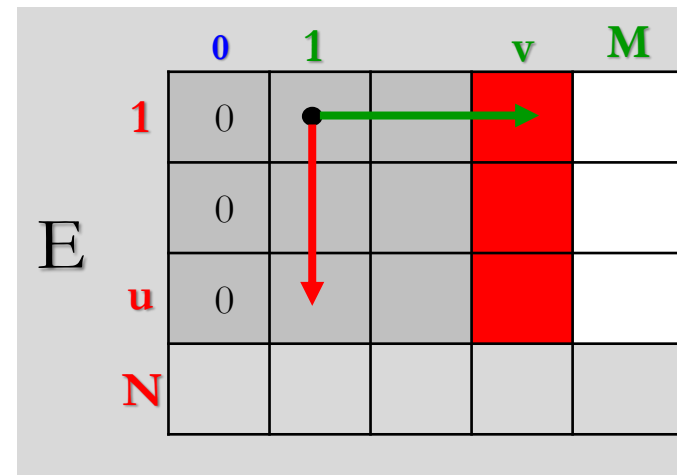
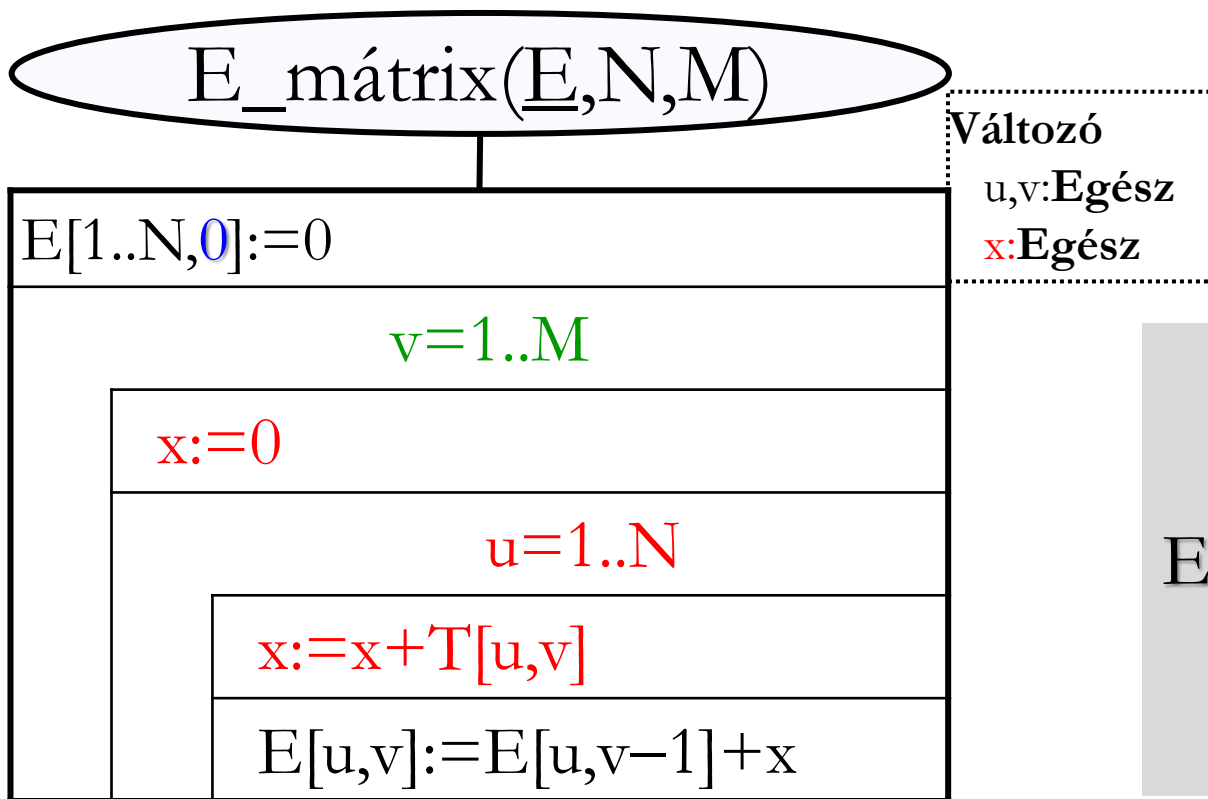

$$E[u,v] \leftarrow X$$

Segédösszegek

- Az érték függvény újradefiniálása (folytatás):

Tehát **E** kiszámításához 2, egymásba ágyazott ciklus kell.

Segédösszegek

- Az érték függvény újradefiniálása (folytatás):

Definiáljuk $E[u,v]$ segítségével az érték(\mathbf{E}, i, j, u, v)-t!

érték(\mathbf{E}, i, j, u, v)

$$\text{érték} := E[u,v] - E[u,j-1] - E[i-1,v] + E[i-1,j-1]$$

	...	j-1	j	...	v	...
...						
i-1	...	$E_{i-1,j-1}$	$E_{i-1,j}$...	$E_{i-1,v}$...
i	...	$E_{i,j-1}$	$E_{i,j}$...	$E_{i,v}$...
...					???	
u	...	$E_{u,j-1}$	$E_{u,j}$		$E_{u,v}$	
...						

A módszer neve: kumulatív összegzés.

Az **érték függvény** kiszámításához nem kell ciklus → **konstans idejű**. Hozzá **egyszer** kellett az E kiszámítása.

Bemenet: $N, M \in \mathbb{N}$, $T_{1..N, 1..M} \in \mathbb{Z}^{N \times M}$

Kimenet: $P, Q, R, S \in \mathbb{N}$

Előfeltétel: –

Utófeltétel: $1 \leq P \leq R \leq N$ és $1 \leq Q \leq S \leq M$ és

$\forall i, j, k, l$ ($1 \leq i \leq k \leq N, 1 \leq j \leq l \leq M$): $\text{érték}(P, Q, R, S) \geq \text{érték}(i, j, k, l)$

Segédösszegek

- A maximális összegű téglalap kiválasztása:

$E_mátrix(E, N, M)$	
$\maxÉrt := -\infty$	
$i = 1..N$	
$j = 1..M$	
$k = i..N$	
$l = j..M$	
\swarrow	\searrow
$\text{érték}(E, i, j, k, l) > \maxÉrt$	
$P, Q, R, S := i, j, k, l$	
$\maxÉrt := \text{érték}(E, i, j, k, l)$	
—	

Változó

i, j, k, l ,

$\maxÉrt$: **Egész**

E : Tömb[...]

A ciklusban számított érték konstans idővel határozható meg!

Összegzés + maximum-kiválasztása

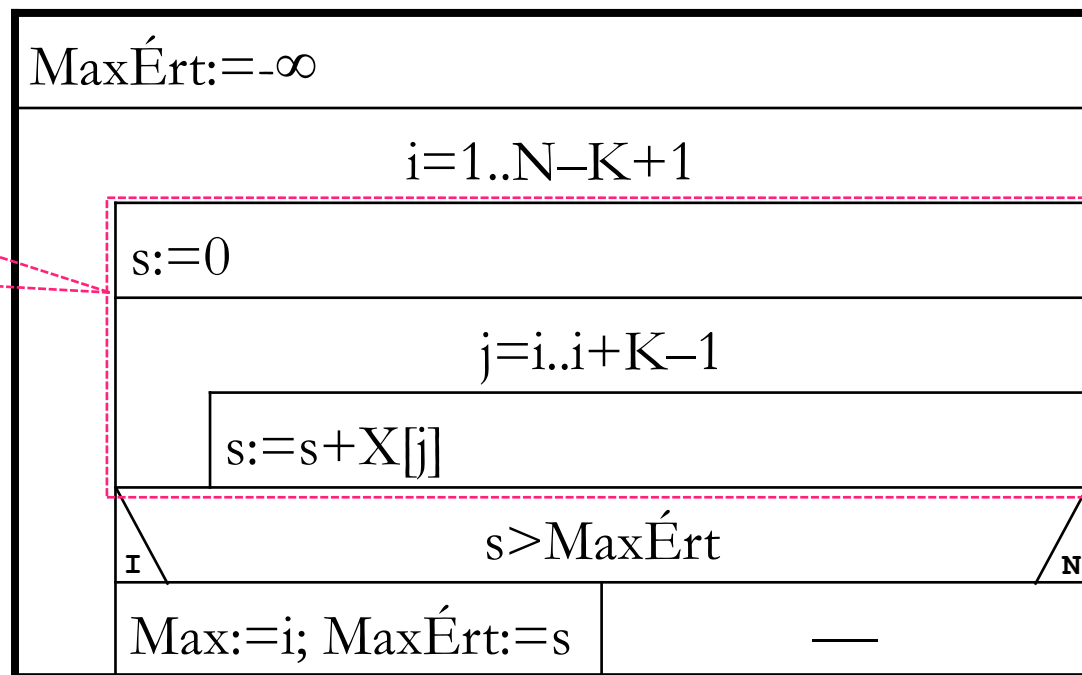
Feladat:

Adott egy N elemű X számsorozat, adjuk meg azt a pontosan K hosszú részintervallumát, amelyben az értékek összege maximális (kezdő szám: Max-adik , összeg: MaxÉrt)!

Alapmegoldás:

Változó
 i, j : Egész
 s : Egész

Összegzés:
 $X[i] + \dots + X[i+K-1]$

Összegzés + maximum-kiválasztás + ablakozás

Feladat:

Adott egy N elemű X számsorozat, adjuk meg azt a pontosan K hosszú részintervallumát, amelyben az értékek összege maximális (kezdő szám: Max-adik , összeg: MaxÉrt)!

Változó
i:Egész
s:Egész

Optimális megoldás:

Egy K hosszú intervallum összege az előző intervallum összegéből **egy elem levonásával és egy elem hozzáadásával** számolható.

$s:=0$	
$i=1..K$	
$s:=s+X[i]$	
$\text{Max}:=1; \text{MaxÉrt}:=s$	
$i=2..N-K+1$	
$s:=s-x[i-1]+x[i+K-1]$	
I	$s > \text{MaxÉrt}$
$\text{Max}:=i; \text{MaxÉrt}:=s$	—
	N

Maximum-kiválasztás + keresés

Feladat:

Egy országban az elmúlt N (≥ 1) napon M (≥ 1) földrengés volt, ismerjük az egyes földrengések $F_{1..M}$ napsorszámát, időpont szerint növekvő sorrendben. Az is lehet, hogy egy napon több földrengés volt, ekkor a napsorszám ismétlődik. Meg kell adni annak a K napos időszaknak az első napját (Max), amelyen belül a lehető legtöbb (MaxÉrt) földrengés volt!

Alapmegoldás:

Kiválasztás:
 $j? : F[j] - F[i] < K$ és
 $F[j+1] - F[i] \geq K$

$F[M+1] := N + K; \text{Max} := F[1]; \text{MaxÉrt} := 1$	
$i = 1..M-1$	
$j := i$	
$F[j+1] - F[i] < K$	
$j := j+1$	
$j - i + 1 > \text{MaxÉrt}$	
$\text{Max} := F[i]; \text{MaxÉrt} := j - i + 1$	—

Változó
 i, j : Egész

Maximum-kiválasztás + keresés + ablakozás

Feladat:

Egy országban az elmúlt N (≥ 1) napon M (≥ 1) földrengés volt, ismerjük az egyes földrengések $F_{1..M}$ napsorszámát, időpont szerint növekvő sorrendben. Az is lehet, hogy egy napon több földrengés volt, ekkor a napsorszám ismétlődik. Meg kell adni annak a K napos időszaknak az első napját (Max), amelyen belül a lehető legtöbb (MaxÉrt) földrengés volt!

Optimális megoldás (vázlat):

Ha van már egy K napos $[Kezdet, Vég]$ intervallumunk, akkor a $Kezdet$ növelésekor az intervallum vége ($Vég$) folyamatosan növelhető.

Az_első_időszak_megkeresése
Ablakos_maximum_kiválasztás

Maximum-kiválasztás + keresés + ablakozás

Optimális megoldás:

Változó
kezdet,
vég:Egész

F[M+1]:=N+K; kezdet:=1; vég:=1		
vég≤M és F[vég+1]–F[kezdet]<K		
vég:=vég+1		
Max:=F[kezdet]; MaxÉrt:=vég–kezdet+1		
kezdet=2..M–1		
[vég:=vég]		
vég≤M és F[vég+1]–F[kezdet]<K		
vég:=vég+1		
I	vég–kezdet+1>MaxÉrt	N
Max:=F[kezdet]; MaxÉrt:=vég–kezdet+1		—

Maximum-kiválasztás + megszámlálás

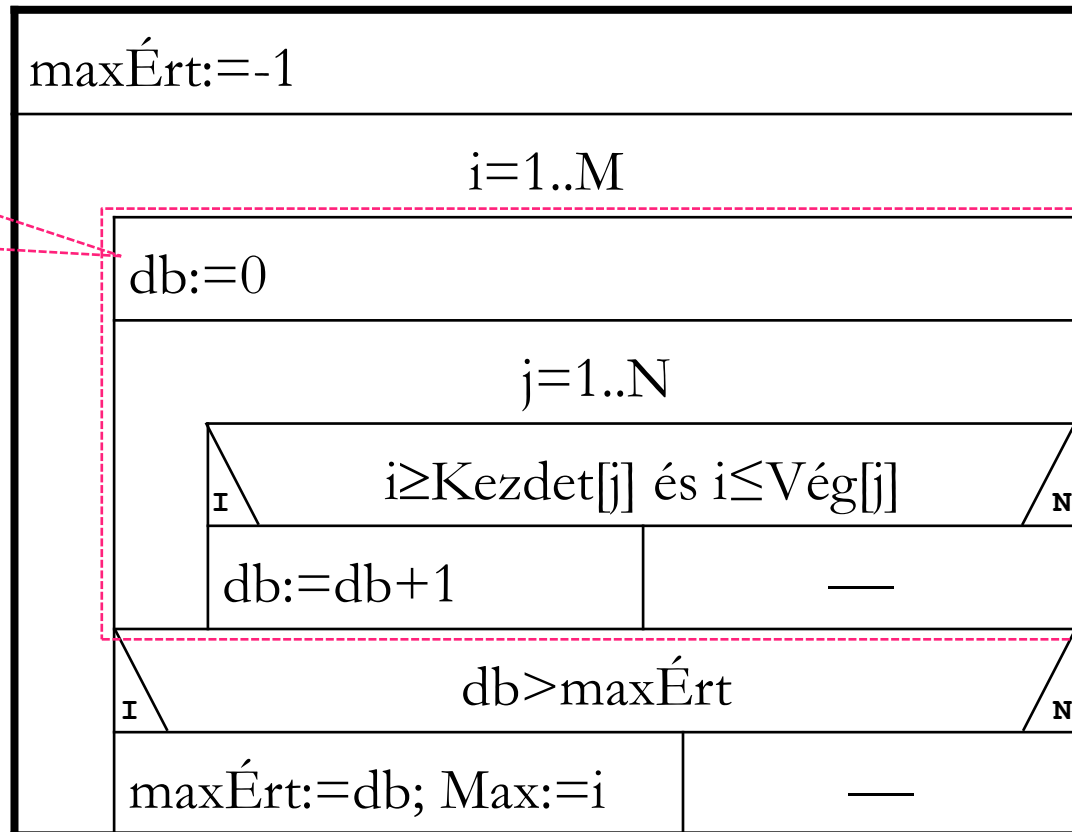

Feladat: Adott N intervallum, kezdő- és végpontjaik (Kezdet, Vég) 1 és M közötti számok. ($N, M \geq 1$) Adjunk meg egy értéket (Max), amely a legtöbb intervallumban benne van!

Alapmegoldás:

Változó
 i, j : Egész
 maxÉrt : Egész

Megszámolás:
 az i hány
 intervallumba esik?

Maximum-kiválasztás + megszámlálás + változásfigyelés

Optimális megoldás:

Legyen a $\text{darab}[i]$ jelentése, az i érték mennyivel több intervallumban szerepel, mint az $i-1$.

$\text{darab}[1..M+1] := 0$	
$i = 1..N$	
$\text{darab}[\text{Kezdet}[i]] := \text{darab}[\text{Kezdet}[i]] + 1$	
$\text{darab}[\text{Vég}[i] + 1] := \text{darab}[\text{Vég}[i] + 1] - 1$	
$\text{db} := \text{darab}[1]; \text{Max} := 1; \text{maxÉrt} := \text{db}$	
$i = 2..M$	
$\text{db} := \text{db} + \text{darab}[i]$	
$\text{db} > \text{maxÉrt}$	
I	N
$\text{Max} := i; \text{maxÉrt} := \text{db}$	—

Változó

i, db ,

maxÉrt : Egész

darab : Tömb[...]

Keresés

Feladat:

Adott egy növekvő N (≥ 2) elemű X számsorozat. Jelöljük ki két elemét (A , B), amelyek összege pontosan Z !

Alapmegoldás:

$i:=1; j:=2$	
$i < N$ és $X[i] + X[j] \neq Z$	
\swarrow i	\searrow N
$j:=j+1$	$i:=i+1; j:=i+1$
$\text{Van} := i < N$	
\swarrow i	\searrow N
$A:=i; B:=j$	—

Változó
 i, j : Egész

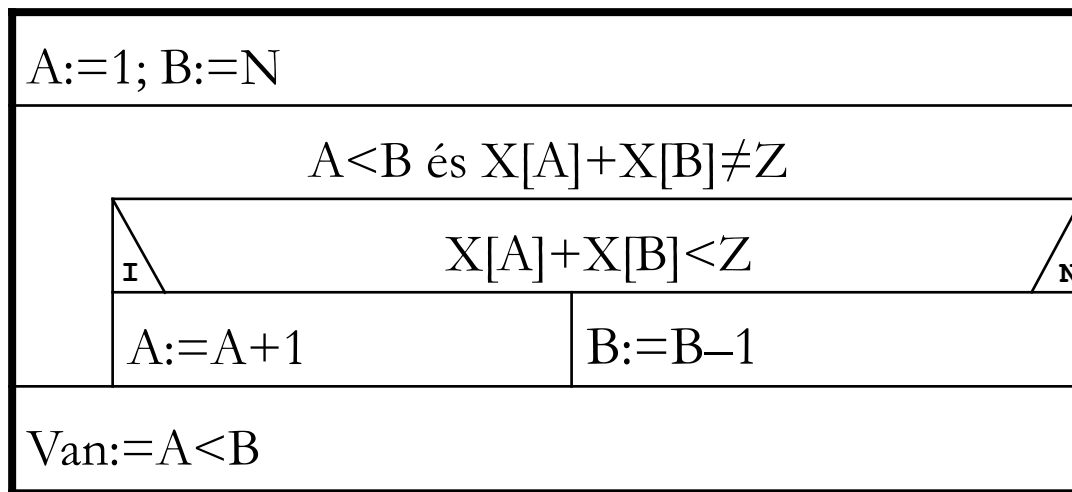
Keresés + intervallumszűkítés

Feladat:

Adott egy növekvő N (≥ 2) elemű X számsorozat. Jelöljük ki két elemét (A, B) , amelyek összege pontosan Z !

Optimális megoldás:

Ha az első és utolsó elem összege kisebb Z -nél, akkor az első biztosan nem megoldás. Ha nagyobb, akkor az utolsó biztosan nem megoldás.

Maximum-kiválasztás + keresés

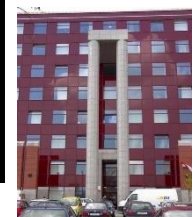
Feladat:

Adott egy N elemű X sorozat, amely 1 és M közötti értékeket tartalmaz.
Adjuk meg azt az A értéket, amely két előfordulása a lehető legközelebb van egymáshoz ha van egyáltalán ismétlődő érték (Van)!
($N \geq 2, M \geq 1$)

Alapmegoldás:

Keresés:
 $X[i]$ következő
ismétlődése

minTáv:=N		Változó i,j,minTáv, min: Egész
i=1..N-1		
j:=i+1		
j≤N és X[i]≠X[j]		
j:=j+1		
j≤N és j-i<minTáv		
minTáv:=j-i; min:=i		
Van:=minTáv<N		
Van		
A:=X[min]		

Maximum-kiválasztás + keresés + intervallumkezdet megőrzése

Feladat:

Adott egy N elemű X sorozat, amely 1 és M közötti értékeket tartalmaz. Adjuk meg azt az A értéket, amely két előfordulása a lehető legközelebb van egymáshoz, ha van egyáltalán ismétlődő érték (Van)! ($N \geq 2, M \geq 1$)

Optimális megoldás:

Minden értékhez
tároljuk az utolsó
előfordulása helyét!

minTáv:=N; ut[1..M]:=-N	
i=1..N	
i	i-ut[X[i]] < minTáv
	minTáv:=i-ut[X[i]]; min:=ut[X[i]]
	ut[X[i]]:=i
Van:=minTáv<N	
i	Van
	A:=X[min]

Változó
i, minTáv,
min: **Egész**
ut: **Tömb[...]**

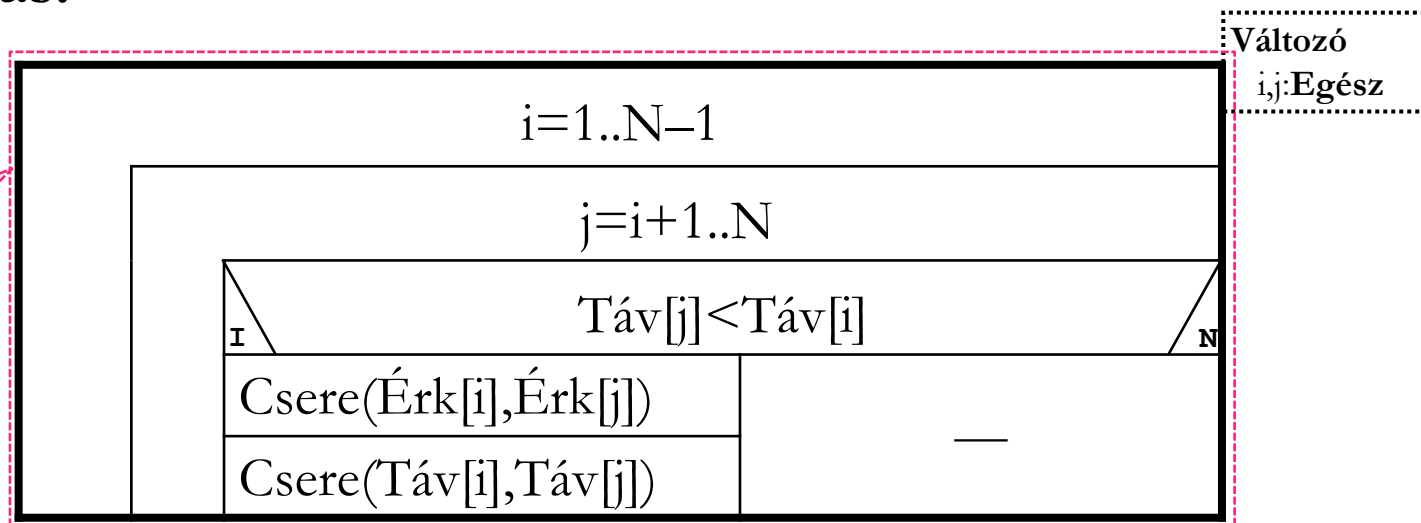

Rendezés

Feladat:

Egy rendezvényen N vendég vesz részt. Érkezési sorrendben ismerjük mindegyik érkezési (Érk) és távozási (Táv) idejét, mindkettő 1 és M közötti egész szám. Sem érkezni, sem távozni nem akart két vendég egyszerre. Adjuk meg a vendégeket távozási idő szerinti sorrendben!

Alapmegoldás:

Egyszerű
cserés
rendezés

Kiválogatás + intervallumkezdet megőrzése, párok indexelése

Optimális megoldás:

Egy intervallum végekkel indexelt tömbbe tegyük bele az intervallum kezdeteket!

Változó
i, j, db: Egész
kezd: Tömb[...]

kezd[1..M]:=0	
i=1..N	
kezd[Táv[i]]:=Érk[i]	
db:=0	
i=1..M	
I	kezd[i]>0
	db:=db+1
	Érk[db]:=kezd[i]; TáV[db]:=i
N	

Rekurzió

Klasszikus példák:

➤ Faktoriális

$$n! = \begin{cases} n * (n - 1)! & \text{ha } n > 0 \\ 1 & \text{ha } n = 0 \end{cases}$$

➤ Fibonacci-számok

$$Fib(n) = \begin{cases} 0 & \text{ha } n = 0 \\ 1 & \text{ha } n = 1 \\ Fib(n - 1) + Fib(n - 2) & \text{ha } n > 1 \end{cases}$$

A rekurzió lényege: önhivatkozás

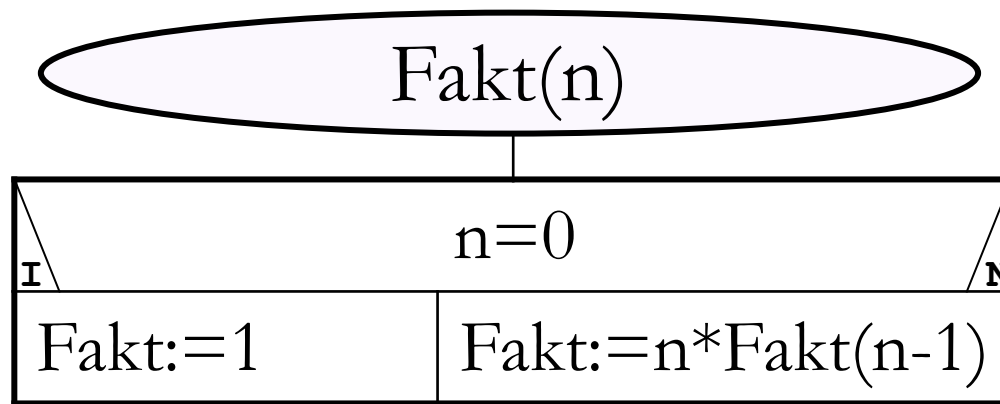

Rekurzív specifikáció és algoritmus

Faktoriális:

$$n! = \begin{cases} n * (n-1)! & \text{ha } n > 0 \\ 1 & \text{ha } n = 0 \end{cases}$$

Itt egy 2-alternatívájú függvényt kell algoritmizálni, ami egy „2-irányú” elágazással történik.

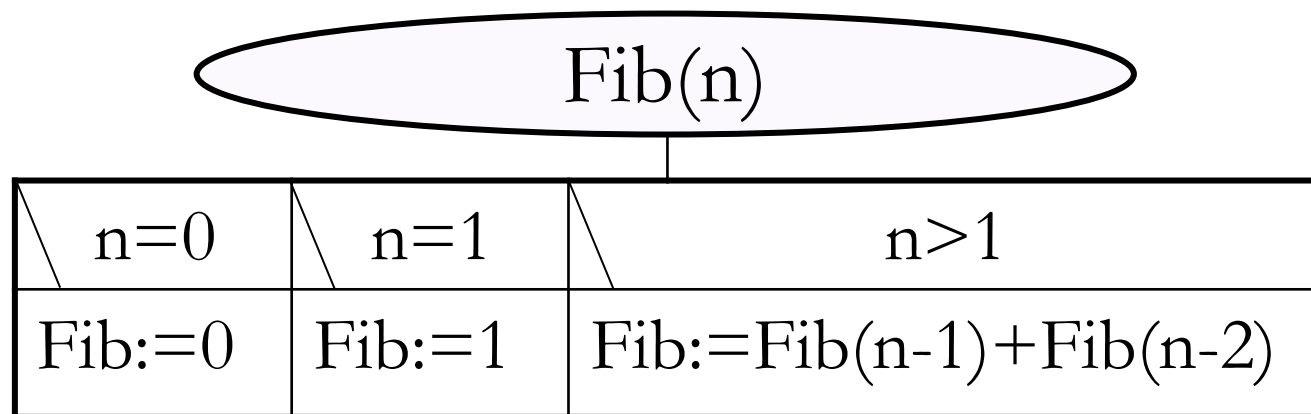

Rekurzív specifikáció és algoritmus

Fibonacci-számok:

$$Fib(n) = \begin{cases} 0 & \text{ha } n = 0 \\ 1 & \text{ha } n = 1 \\ Fib(n-1) + Fib(n-2) & \text{ha } n > 1 \end{cases}$$

Háromirányú elágazás a megoldás.

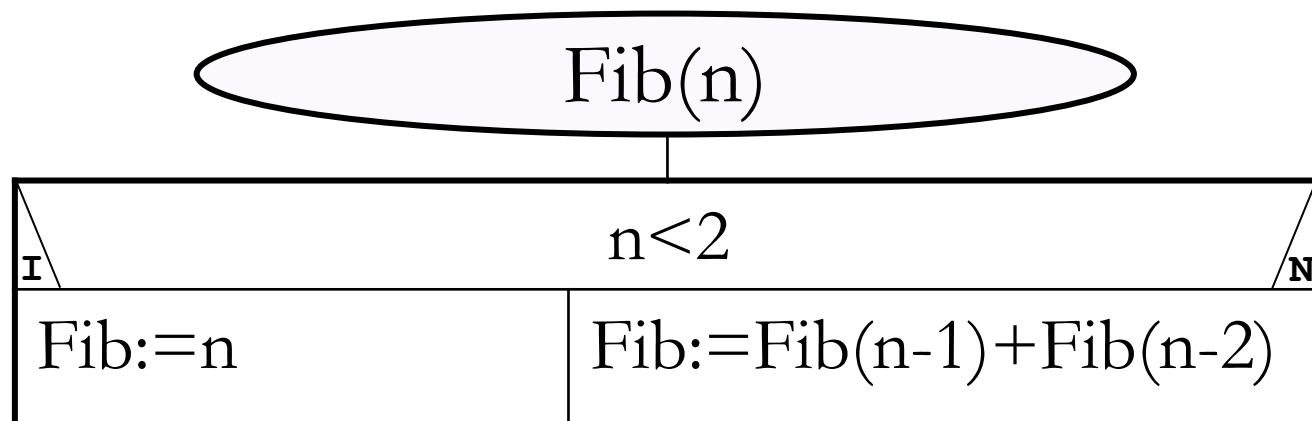

Rekurzív specifikáció és algoritmus

Fibonacci-számok:

$$Fib(n) = \begin{cases} 0 & \text{ha } n = 0 \\ 1 & \text{ha } n = 1 \\ Fib(n-1) + Fib(n-2) & \text{ha } n > 1 \end{cases}$$

Kétirányú elágazással alakított megoldás.

Problémák a rekurzióval

Hely: nagyra dagadt veremméret.

Idő: a veremelés adminisztrációs többletterhe, a többszörösen ismétlődő hívások.

Példa: Fibonacci-számok esetén

$r(i)$:= az i . [Fibonacci-szám](#) kiszámításához szükséges hívások száma

$r(0) := 1, r(1) := 1, r(i) := r(i-1) + r(i-2) + 1 \ (i > 1)$

Állítás:

a) $r(i) = F(i+1) + F(i) + F(i-1) - 1 \ (i > 1),$

b) $r(i) = 2 * F(i+1) - 1,$

ahol $F(i)$:= az i . Fibonacci-szám.

c) $r(i) = \Theta(c^i)$, azaz exponenciális műveletigényű.

$$Fib(n) = \begin{cases} 0 & \text{ha } n = 0 \\ 1 & \text{ha } n = 1 \\ Fib(n-1) + Fib(n-2) & \text{ha } n > 1 \end{cases}$$

Rekurzió és iteráció

Korlátos memóriájú függvények:

Ha egy rekurzív függvény minden értéke valamely korábban kiszámolható értékből számolható, akkor némi memória felhasználással elkészíthető a rekurziómentes változat, amelyben az egyes függvényértékeknek megfeleltetünk egy $F[0..N]$ vektort.

A függvény általános formája:

$$f(n) = \begin{cases} g(f(n-1), f(n-2), \dots, f(n-K)) & \text{ha } n \geq K \\ h(n) & \text{ha } 0 \leq n < K \end{cases}$$

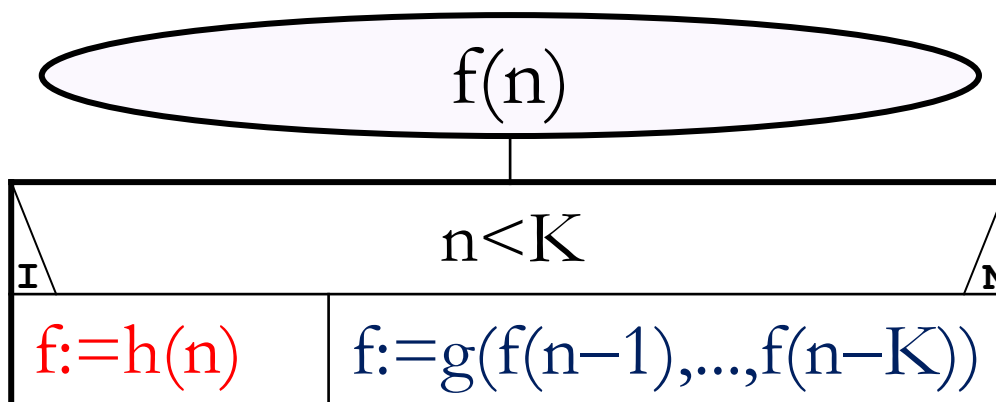

Rekurzió és iteráció

Korlátos memóriájú függvények:

Rekurzív változat:

$$f(n) = \begin{cases} g(f(n-1), f(n-2), \dots, f(n-K)) & \text{ha } n \geq K \\ h(n) & \text{ha } 0 \leq n < K \end{cases}$$

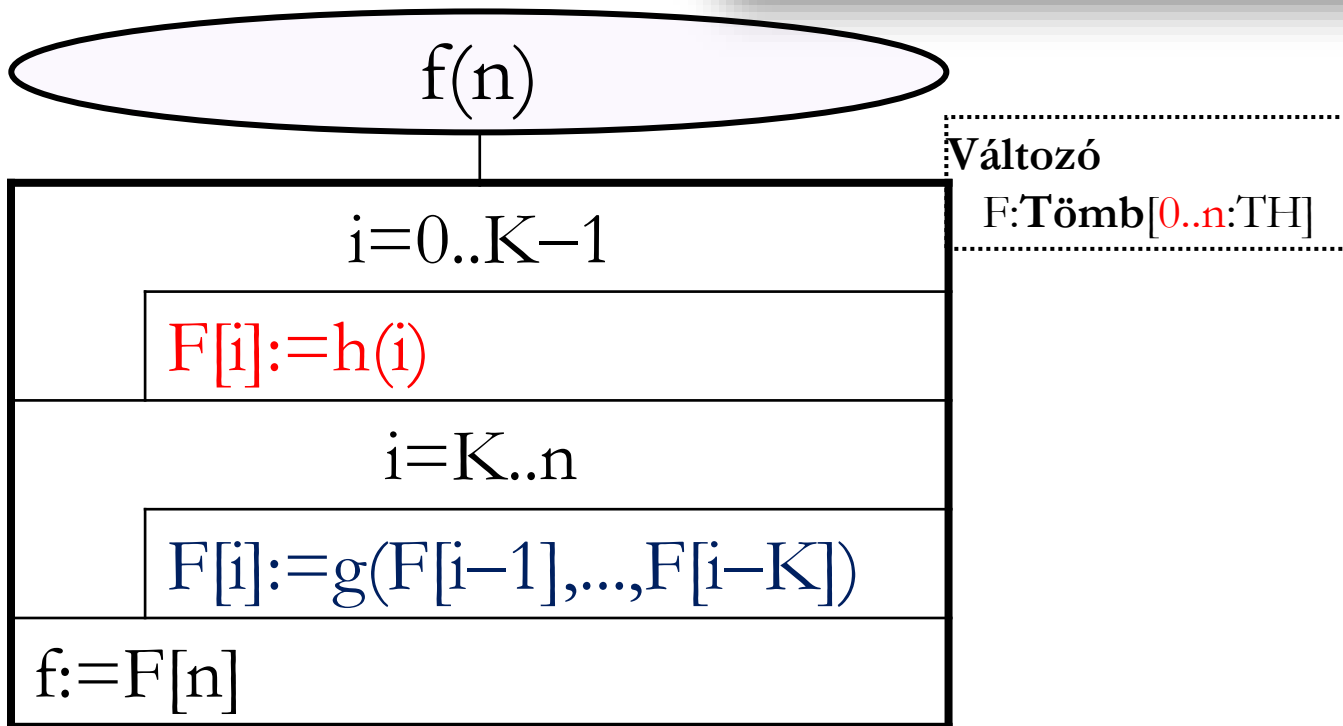

Rekurzió és iteráció

Korlátos memóriájú függvények:

Iteratív (ciklusos) változat:

$$f(n) = \begin{cases} g(f(n-1), f(n-2), \dots, f(n-K)) & \text{ha } n \geq K \\ h(n) & \text{ha } 0 \leq n < K \end{cases}$$

Rekurzió és iteráció

Ez így természetesen nem hatékony tárolás, hiszen a rekurzív formulából látszik, hogy minden értékhez csak az öt megelőző K értékre van szükség.

A hatékony megoldásban az alábbi értékadást kell átalakítani:

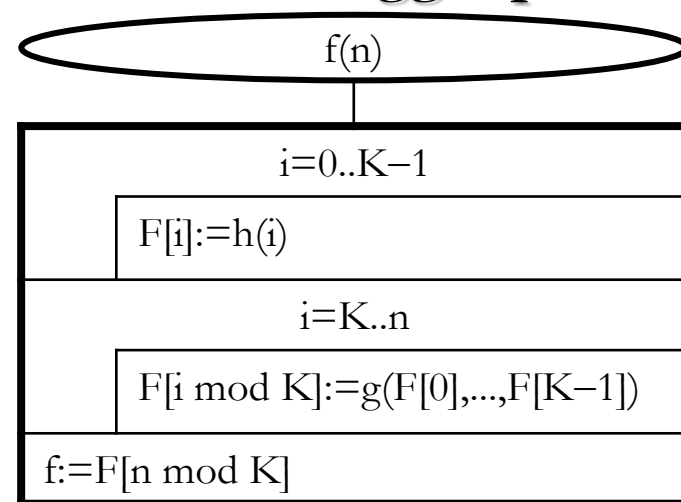
$$F[i] := g(F[i-1], \dots, F[i-K])$$

Lehet pl. így, ha a $g()$ függvény kiszámítása nem függ a paraméterek sorrendjétől:

$$F[i \bmod K] := g(F[0], \dots, F[K-1]).$$

Ekkor elegendő: $F[0..K-1]$ tömb.

Az eredmény az $F[n \bmod K]$ -ban képződik.

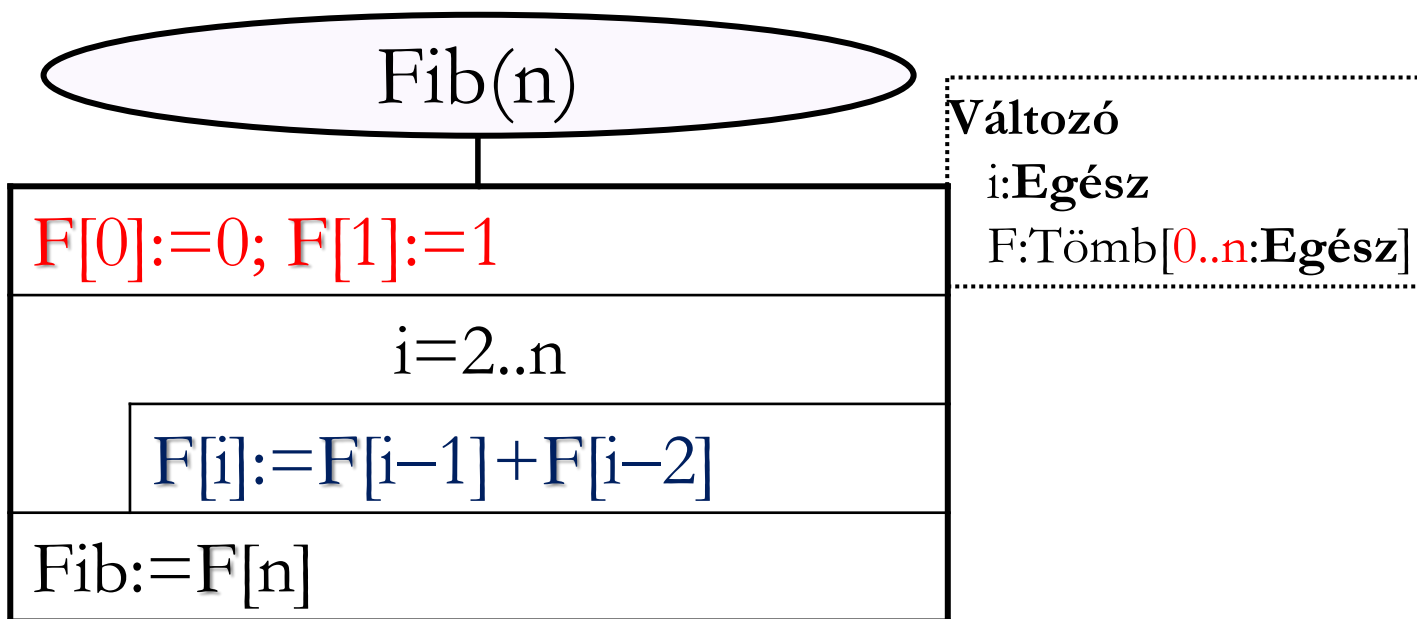

Rekurzió és iteráció

Példa: Fibonacci-számok_{iteratív}

Alapmegoldás:

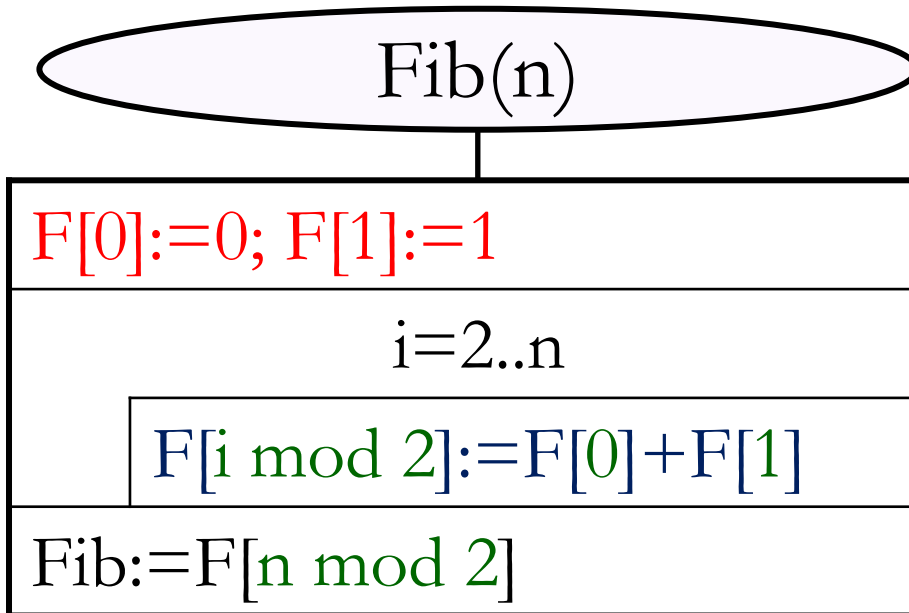
$$Fib(n) = \begin{cases} 0 & \text{ha } n = 0 \\ 1 & \text{ha } n = 1 \\ Fib(n-1) + Fib(n-2) & \text{ha } n > 1 \end{cases}$$

Rekurzió és iteráció

Példa: Fibonacci-számok_{iteratív}

Helytakarékos megoldás (K=2):

Változó

i:Egész

F:Tömb[0..1:Egész]

$$Fib(n) = \begin{cases} 0 & \text{ha } n = 0 \\ 1 & \text{ha } n = 1 \\ Fib(n-1) + Fib(n-2) & \text{ha } n > 1 \end{cases}$$

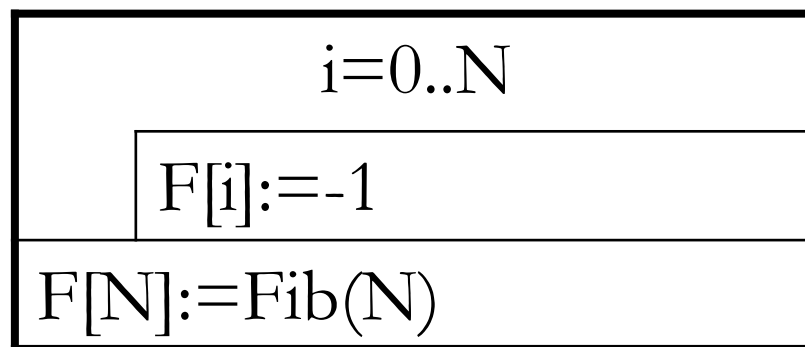
Rekurzió **memorizálással**

Többszörös hívás elkerülése:

Amit már kiszámoltunk egyszer, azt ne számoljuk újra! Tároljuk a már kiszámolt értékeket, és ha újra szükségünk van rájuk, használjuk fel őket!

Példa: Fibonacci-számok esetén

A megoldásban **$F[i] \geq 0$** jelentse, ha már kiszámoltuk az i -edik Fibonacci-számot.

Változó

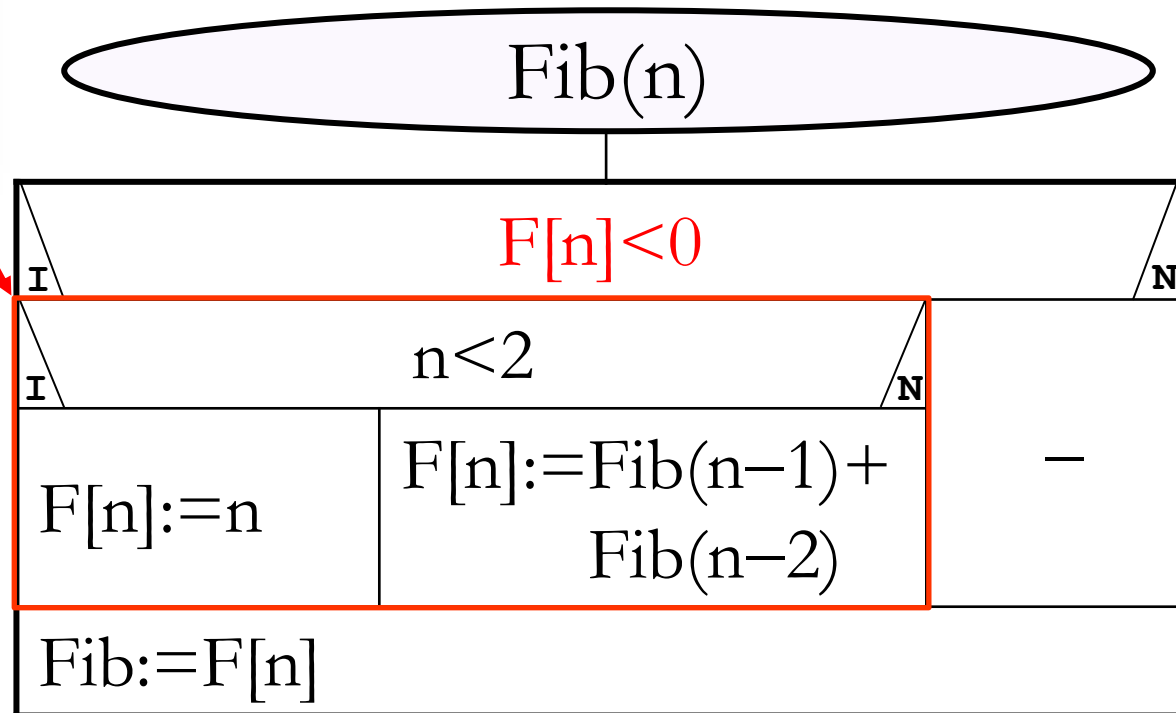
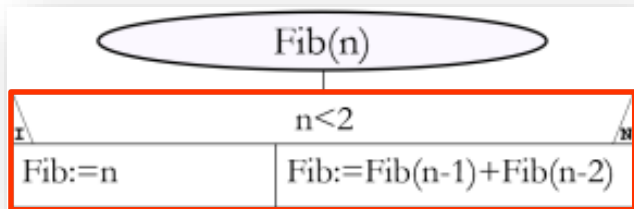
i :Egész

F :**Tömb**[$0..N$:Egész]

Rekurzió memorizálással

Algoritmus (folytatás):

Közvetett rekurzió

Feladat:

Döntsük el egy számról, hogy páros-e, ha nincs maradékszámítás műveletünk!

Megoldás:

Páros(n)

n=0	n=1	
Páros:=Igaz	Páros:=Hamis	Páros:=Páratlan(n-1)

Mivel párost páratlan előz meg.

Páratlan(n)

n=0	n=1	
Páratlan:=Hamis	Páratlan:=Igaz	Páratlan:=Páros(n-1)

Mivel páratlant páros előz meg.

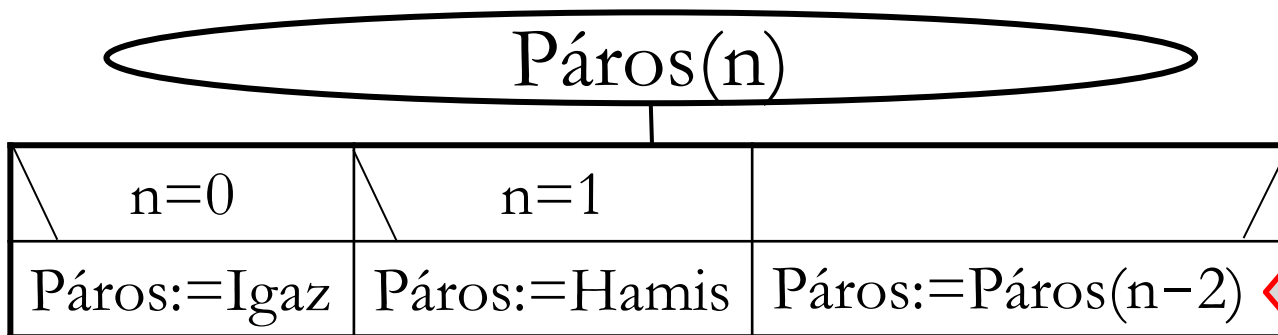
Közvetlen rekurzió

Feladat:

Döntsük el egy számról, hogy páros-e, ha nincs maradék-számítás műveletünk!

A két – közvetetten – rekurzív eljárás most összevonható:

Megoldás:

Mivel párost
nem páros,
és nem
párost páros
előz meg,

Közvetlen rekurzió – járdakövezés

Feladat:

Számítsuk ki, hogy hányféleképpen lehet egy $1 \times n$ egység méretű járdát kikövezni 1×1 , 1×2 és 1×3 méretű lapokkal!

Az első helyre tehetünk:

➤ 1×1 -es lapot:

➤ 1×2 -es lapot:

➤ 1×3 -as lapot:

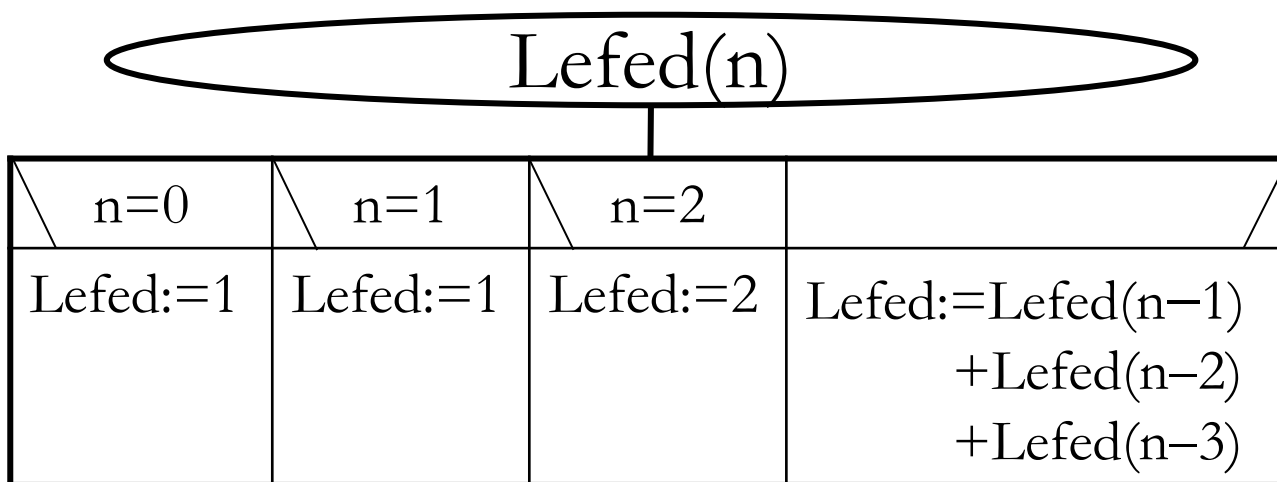
Az első esetben $n-1$, a másodikban $n-2$ -t, a harmadikban pedig $n-3$ cellát kell még lefednünk. Azaz az n cella lefedéseinek száma:

$$\text{Lefed}(n) = \text{Lefed}(n-1) + \text{Lefed}(n-2) + \text{Lefed}(n-3), \text{ ha } n > 2.$$

Közvetlen rekurzió – járdakövezés

Megoldás:

Sokszoros hívás kiküszöbölése:

- vagy memorizálással,
- vagy iteratív (ciklusos) implementálással!

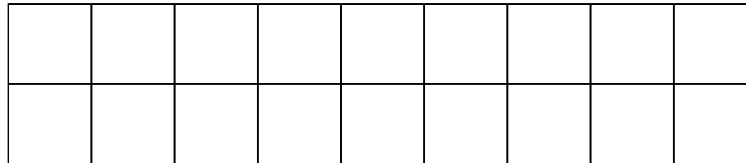

Közvetett rekurzió – járdakövezés

Feladat:

Számítsuk ki, hogy hányféleképpen lehet egy $2 \times n$ egység méretű járdát kikövezni 1×2 és 1×3 méretű lapokkal!

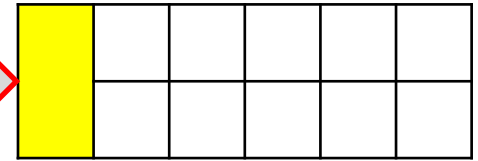
Közvetett rekurzió – járdakövezés

Megoldás:

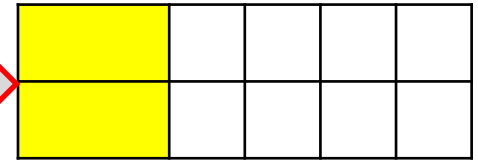
Az első oszlop egyféleképpen fedhető le:

A-típusú helyzet

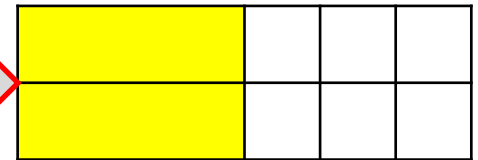
Az első két oszlop további elrendezéssel újra egyféleképpen fedhető le:

A-típusú helyzet

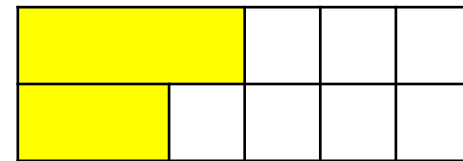
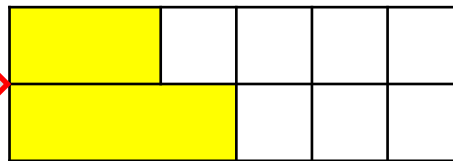
Az első három oszlop ... újra egyféleképpen:

A-típusú helyzet

Sajnos ez is előfordulhat:

B-típusú helyzetek

Közvetett rekurzió – járdakövezés

A B-típusú helyzetű járda háromféleképpen folytatható:

- Ha fölültre „kettes”-t teszünk:

B-típusú új helyzet

- Ha fölültre „hármast” és alulra „kettes”-t teszünk:

A-típusú új helyzet

- Ha fölültre „hármast” és alulra „hármast”-t teszünk:

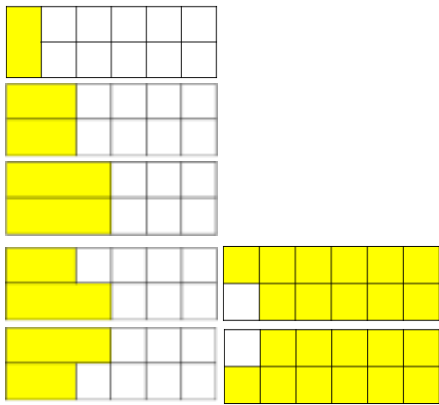
B-típusú új helyzet

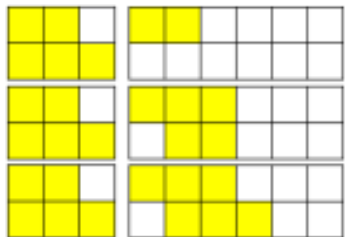
Közvetett rekurzió – járdakövezés

Jelölje $A(n)$ a megoldás értékét $2 \times n$ egység méretű járda esetén! Jelölje $B(n)$ a megoldás értékét $2 \times n$ egység méretű járda esetén, ha az egyik baloldali sarok nincs lefedve!

$$A(n) = \begin{cases} 1 & \text{ha } n = 1 \\ 2 & \text{ha } n = 2 \\ 4 & \text{ha } n = 3 \\ A(n-1) + A(n-2) + A(n-3) + 2 * B(n-2) & \text{ha } n > 3 \end{cases}$$

$$B(n) = \begin{cases} 0 & \text{ha } n = 1 \\ 0 & \text{ha } n = 2 \\ 1 & \text{ha } n = 3 \\ B(n-1) + A(n-3) + B(n-3) & \text{ha } n > 3 \end{cases}$$

Közvetett rekurzió - járdakövezés

$$A(n) = \begin{cases} 1 & \text{ha } n = 1 \\ 2 & \text{ha } n = 2 \\ 4 & \text{ha } n = 3 \\ A(n-1) + A(n-2) + A(n-3) + 2 * B(n-2) & \text{ha } n > 3 \end{cases}$$

A(n)

n=1	n=2	n=3	
A:=1	A:=2	A:=4	A:=A(n-1)+A(n-2)+A(n-3)+ 2*B(n-2)

$$B(n) = \begin{cases} 0 & \text{ha } n = 1 \\ 0 & \text{ha } n = 2 \\ 1 & \text{ha } n = 3 \\ B(n-1) + A(n-3) + B(n-3) & \text{ha } n > 3 \end{cases}$$

B(n)

n<3	n=3	
B:=0	B:=1	B:=A(n-3)+B(n-1)+B(n-3)

Rekurzív eljárás

A rekurzív eljárások nem mindig alakíthatók át egyszerűen táblázatkitöltéssé, az alábbi feladat nemrekurzív megoldása sokkal nehezebb lehet.

Hanoi tornyai:

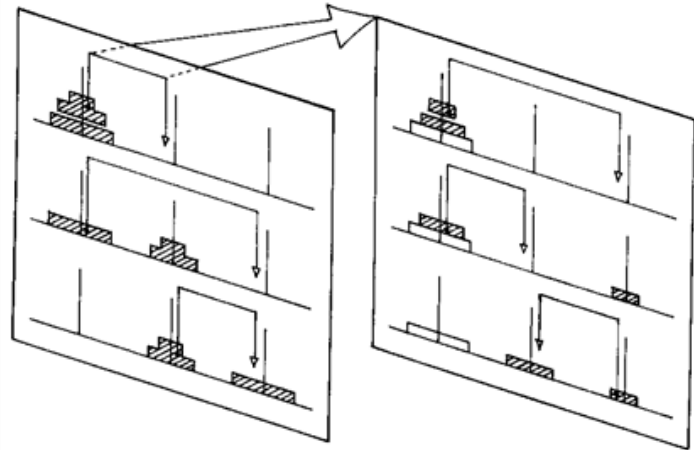
Adott 3 rudacska. Az elsőn egyre csökkenő sugarú korongok vannak. Az a feladat, hogy tegyük át a harmadik rudacskára a korongokat egyenként úgy, hogy az átpakolás közben és természetesen a végén is minden egyes korongon csak nála kisebb lehet. Az átpakoláshoz lehet segítségül felhasználni a középső rudacskát.

Rekurzív eljárás

Hanoi tornyai:

- „ $N-1$ darabot 1-ről 2-re”
- „Legalsót ($N=1$) 1-ről 3-ra”
- „ $N-1$ darabot 2-ről 3-ra”

Hanoi($n, \text{ról}, \text{át}, \text{ra}$)

$n > 1$		N
I	Hanoi($n-1, \text{ról}, \text{ra}, \text{át}$)	Ki: $n, \text{ról}, \text{ra}$
	Ki: $n, \text{ról}, \text{ra}$	
	Hanoi($n-1, \text{át}, \text{ról}, \text{ra}$)	

Programozási tételek rekurzívan

Sorozatszámítás (összegzés):

A sorozatszámítás tétel egy egyszerű rekurziót tartalmazott, ahol minden kiszámolt érték az előző egyetlen értéktől függött:

$$F(X_{1..n}) := \begin{cases} F_0 & , n = 0 \\ f(F(X_{1..n-1}), X_n) & , n > 0 \end{cases}$$

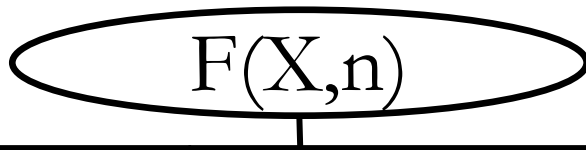
Programozási tételek rekurzívan

$$F(X_{1..n}) := \begin{cases} F_0, & n = 0 \\ f(F(X_{n-1}), X_n), & n > 0 \end{cases}$$

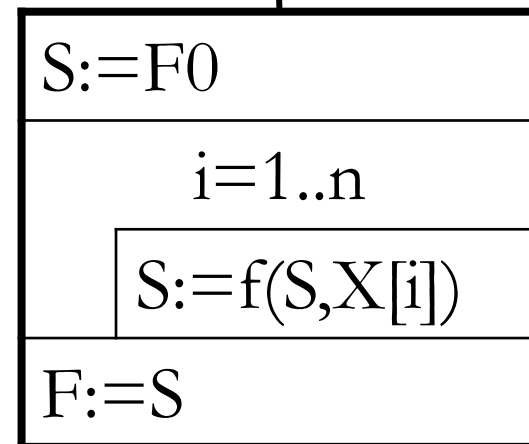
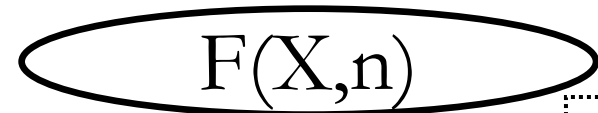
Sorozatszámítás (összegzés):

A sorozatszámítás tétel egy egyszerű rekurziót tartalmazott, ahol minden kiszámolt érték az előző egyetlen értéktől függött:

$$F(\mathbf{X}, n) := \begin{cases} F_0, & n = 0 \\ f(F(\mathbf{X}, n - 1), X_n), & n > 0 \end{cases}$$

n=0	n>0
F:=F0	F:=f(F(X,n-1),X[n])

Változó
i:Egész

Programozási tételek rekurzívan

Maximum-kiválasztás:

A maximum-kiválasztás tétel rekurzívan ugyanezen az elven fogalmazható meg:

$$\text{Maximum}(X, n) := \begin{cases} X_1 & , n = 1 \\ \max(\text{Maximum}(X, n - 1), X_n) & , n > 1 \end{cases}$$

Maximum(X,n)

n=1	n>1
Maximum:=X[1]	Maximum:= max(Maximum(X,n-1),X[n])

Programozási tételek rekurzívan

Keresés:

A keresés tétel is ugyanezen az elven fogalmazható meg rekurzívan, de már háromirányú elágazással:

$$\text{Keresés}(X, n) := \begin{cases} (\text{hamis}, -) & , n = 0 \\ (\text{igaz}, n) & , T(X_n) \\ \text{Keresés}(X, n - 1) & , \text{egyébként} \end{cases}$$

Keresés(X,n)

n=0	T(X[n])	
Keresés:= (hamis,-)	Keresés:= (igaz,n)	Keresés:= Keresés(X,n-1)

Visszatekintés

- Programtranszformációk
- Hatékony algoritmikus technikák
 - Segédösszegek számítása
 - Ablakozás (2-féleképpen)
 - Változásfigyelés
 - Intervallum-manipulációk (3-féleképpen)
- Rekurzió
 - Rekurzió és iteráció
 - Programozási tételek rekurzívan

